

รายงานการรับคณะผู้บริหารระดับผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย รุ่นที่ 3/2021
โครงการพัฒนาออยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ระหว่างวันที่ 29 - 31 มีนาคม 2564

1. ข้อมูลคณะ

ที่มาและความสำคัญ	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย(กฟผ.) มีนโยบายขององค์กรในการที่จะทำงานร่วมกับชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณโดยรอบพื้นที่ปฏิบัติการของ กฟผ. ฝ่ายงานจัดอบรมของ กฟผ. จึงได้จัดการอบรมให้กับผู้บริหารของ กฟผ. เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายขององค์กร และทาง กฟผ. เห็นว่ามูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ มีองค์ความรู้ด้านการพัฒนาและทำงานร่วมกับชุมชนจึงอยากให้ผู้บริหารมาศึกษาดูงานและนำไปปรับใช้ในการทำงาน จึงได้มีการจัดหลักสูตรการดูงานให้กับผู้บริหารที่ดอยตุงอย่างต่อเนื่องมาหลายปี สำหรับปี 2564 ได้กำหนดจัดอบรม จำนวน 3 รุ่น และรุ่นนี้เป็นรุ่นที่ 3 ตำแหน่งงานผู้เข้ารับการอบรมเป็นระดับผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกำหนดตามดูงาน รุ่นที่1 ระหว่างวันที่ 15 – 17 มีนาคม 2564 รุ่นที่2 ระหว่างวันที่ 24 – 26 มีนาคม 2564 และรุ่นที่ 3 ระหว่างวันที่ 29 - 31 มีนาคม 2564
วัตถุประสงค์	เรียนรู้หลักการพัฒนาศาสตร์พระราชฯ และการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง เรื่องดอยตุงโมเดล เพื่อสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการทำงานของกฟผ.
ระดับ	คะแนนความสำคัญ: 4 คะแนนเนื้อหา: 3 คะแนนรวม: 7 ความสำคัญ 4 เป็นผู้บริหารระดับสูงของ กฟผ. เนื้อหา 3 เป็นการดูกระบวนการพัฒนาและสร้างแรงบันดาลใจ
องค์ประกอบ	ผู้อำนวยการฝ่ายต่างๆ เจ้าหน้าที่พัฒนาแผนงานของกฟผ. นำมาโดยคุณราชพลู สุไชยตำแหน่ง หัวหน้ากองพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพ ฝ่ายพัฒนาศักยภาพทรัพยากรบุคคลและคุณภาพ ผู้ประสานงานของคณะ: คุณเจนจิรา สายคำ ตำแหน่ง วิทยากรระดับ 6 ฝ่ายพัฒนาศักยภาพทรัพยากรบุคคลและคุณภาพ
เจ้าหน้าที่รับคณะ	ผู้บรรยาย นางอมรรัตน์ บังคมเนตร ผู้ประสานงานหลักมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ นางสาววิภาวดี พิมลธิกุล ทีมสนับสนุนการรับคณะ นางสาวพรพิมล ไหมน้อย และนางสาววรัญญ์ลักษณธ์ เรือนปวน
แหล่งสนับสนุนงบประมาณ	คณะชำระค่าใช้จ่ายทั้งหมด 912063206

2. กำหนดการคณะ

กำหนดการศึกษาดูงาน
คณะผู้บริหารระดับผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย รุ่นที่ 3/2021
ณ โครงการพัฒนาตอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
วันที่ 29 - 31 มีนาคม 2564

วันที่/เวลา	กำหนดการ	หมายเหตุ
วันจันทร์ที่ 29 มีนาคม 2564		
6:55 - 8:10 น.	เดินทางจากสนามบินดอนเมือง ไปยังสนามบินแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงรายโดยสายการบิน Air Asia เที่ยวบินที่ FD7199 (เวลา 6.55 – 8.10 น.)	
8:10 - 8:30 น.	เดินทางถึงสนามบินแม่ฟ้าหลวง รับกระเป๋าและสัมภาระ	รถกระบะ 1 คัน
8:30 - 9:30 น.	ออกเดินทางไปยังโครงการพัฒนาตอยตุงฯ อ.แม่ฟ้าหลวง	
9:30 - 9:40 น.	ตรวจคัดกรองโควิด 19	
9:40 - 10:00 น.	รับประทานอาหารว่าง ณ ห้องประชุม VIP	
10:00 - 12:00 น.	เยี่ยมชมศูนย์ข้อมูลโครงการพัฒนาตอยตุงฯ “การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่มจากการทำจริง และการพัฒนาที่วัดผลได้ โดยการประเมินติดตามผลอย่างต่อเนื่อง”	
12:00 - 13:00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ณ ครวัสดำหนัก	เช็ทเมนูต่อท่าน
13:00 - 14:00 น.	เยี่ยมชมหอแห่งแรงบันดาลใจ “หอนิทรรศการแห่งนี้เล่าเรื่องราวของราชสกุลมหิดลผ่านพระราชจริยวัตร ปรัชญา และหลักการทรงงานที่เรียบง่าย พระวิริยะอุตสาหะที่มุ่งพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทย และสร้างประโยชน์สุขแก่แผ่นดิน ทุกพระองค์ต่างทรงเป็นแรงบันดาลใจให้กันและกัน เพื่อให้คนไทย โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้และเข้าใจบทบาทของราชสกุลมหิดลที่มีต่อคนไทยและแผ่นดิน อีกทั้งสร้างแรงบันดาลใจและจุดประกายให้ผู้ที่มาเยี่ยมชม คิดดี มุ่งมั่นประพฤติดี ปฏิบัติดี เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมต่อไป”	
14:00 - 14:10 น.	เดินทางไปยังแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจบริษัทนุติ จำกัด ไซท์ 1	

วันที่/เวลา	กำหนดการ	หมายเหตุ
14:10 - 15:10 น.	ดูงานแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจ แมคคาเดเมีย กาแฟอาราบิก้าดอยตุง และโรงงานแปรรูปแมคคาเดเมีย ณ บริษัท นวฤติ จำกัด ไซต์ 1 บริษัท นวฤติ จำกัด ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2532 เป็นความร่วมมือกันของภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการดำเนินการปลูกป่าเศรษฐกิจในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ โดยเลือกพืชที่ผลผลิตมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง สามารถนำไปแปรรูปและเพิ่มมูลค่าได้อย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างรายได้ให้คนดูแลในระยะยาว เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้คนกับป่าอยู่ด้วยกันอย่างพึ่งพา พืชเศรษฐกิจที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เลือกมาส่งเสริมคือ กาแฟพันธุ์ อาราบิก้า และแมคคาเดเมีย ปัจจุบันกลายเป็นต้นแบบของการดำเนินธุรกิจเพื่อสังคม	
15:10 - 15:45 น.	รับประทานอาหารว่าง ณ โรงงานแมคคาเดเมีย	
15:45 - 16:15 น.	เดินทางไปยังสวนรุกขชาติแม่ฟ้าหลวง ดอยช้างมูบ	
16:15 - 17:00 น.	เยี่ยมชมสวนรุกขชาติแม่ฟ้าหลวง ดอยช้างมูบ	
17:00 - 17:10 น.	เดินทางไปยังฐานปฏิบัติการดอยช้างมูบ	
17:10 - 17:30 น.	ชมชายแดนไทย-เมียนมา ณ ฐานปฏิบัติการดอยช้างมูบ เพื่อกลับไปย้อนดูภาพพื้นที่ดอยตุงในอดีต และชมอาทิตย์อัสดง	
17:30 - 18:00 น.	เดินทางไปยังดอยตุงลอดจ์	
18:00 - 18:30 น.	เช็คอินและพักผ่อนตามอัธยาศัย	
18:30 - 19:30 น.	รับประทานอาหารเย็น ณ ศาลาลีลาวดี	เช็กเมนูต่อท่าน
19:30 - 20:30 น.	กิจกรรมสรุปการเรียนรู้ประจำวัน ณ ห้องประชุมคลับ 31	
วันอังคารที่ 30 มีนาคม 2564		
6:30 - 8:00 น.	รับประทานอาหารเช้า ณ ศาลาลีลาวดี	บุฟเฟต์
8:00 - 8:30 น.	เดินทางไปยังศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ	
8:30 - 11:40 น.	ศึกษาดูงานศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ ครั้งแรกก่อตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นศูนย์ฝึกอาชีพด้านหัตถกรรม เป็นการพัฒนาลูกหลานน้ำโดยการสร้างงานสร้างอาชีพ เพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้ที่มั่นคง พอเพียง โดยการต่อยอดจากภูมิปัญญาเดิมของชาวบ้าน และเสริมในสิ่งที่ขาด โดยการให้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ อุปกรณ์ที่ได้มาตรฐานเหมาะสมกับการทำงาน ตรวจสอบคุณภาพทุกขั้นตอนสำคัญคือผลิตภัณฑ์ต้องออกแบบตามที่ลูกค้าหรือตลาดต้องการ และชาวบ้านเองจะได้	

วันที่/เวลา	กำหนดการ	หมายเหตุ
	เรียนรู้การทำงานจากการปฏิบัติจริงด้วยตัวเอง เป็นการพัฒนาทักษะความชำนาญเพิ่มขึ้นไปอีกด้วย ซึ่งประกอบไปด้วย • โรงงานทอผ้า เย็บผ้า • โรงงานย้อมสีธรรมชาติ • โรงงานกระดาษสา • โรงงานคั่วกาแฟ พักรับประทานอาหารว่าง ณ โรงงานคั่วกาแฟ • โรงงานเซรามิก • ศูนย์จัดการด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาต่อยอดฯ	
11.40 – 12.15 น.	ศึกษาดูงานโรงงานคั่วกาแฟดอยตุง	
12:15 - 13:15 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ณ ร้านข้าวซอยบ้านนางคำ	นั่งตามคันรถ 1 – 6
13:15 - 13:30 น.	เดินทางไปยังศูนย์เด็กไฟดี	
13:30 - 14:45 น.	ฟังบรรยายเรื่องการพัฒนาเด็กและเยาวชน และเยี่ยมชมศูนย์เด็กไฟดี	
14:45 - 15:00 น.	เดินทางไปยังห้องประชุม VIP	
15.00 – 15.15 น.	รับประทานอาหารว่าง ณ ห้องประชุม VIP	
15:15 - 16:30 น.	พูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง ผู้บริหารคนรุ่นใหม่ของดอยตุงที่เกิดจากการสร้างคน (อาสาสมัคร คพต.พ.) ของโครงการพัฒนาต่อยอดฯ ตอนเริ่มต้นมี 144 คน ปัจจุบันอาสาสมัครเหล่านี้กลายเป็นผู้นำของชุมชนถึง 90% และได้แนะนำแนวทางพระราชดำริของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการบริหารจัดการในชุมชนของตนเอง	
16:30 - 17:30 น.	ฟังบรรยายสรุปหลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน	
17:30 - 18:30 น.	เข้าที่พักและพักผ่อนตามอัธยาศัย	
18:30 - 20:30 น.	รับประทานอาหารเย็น กาดหมั้ว ณ ศาลาลีลาวดี	
วันพุธที่ 31 มีนาคม 2564		
6:30 - 8:00 น.	รับประทานอาหารเช้า ณ ศาลาลีลาวดี พร้อมเช็คเอาท์	บุฟเฟต์

วันที่/เวลา	กำหนดการ	หมายเหตุ
8:00 - 9.00 น.	ฟังการบรรยายเรื่อง “ตัวชี้วัดความสำเร็จงานพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง 3S indicators” โดยนางสาววิสิษฐ์อร รัชตะหาวิณ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้	
9:00 - 10:30 น.	พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเจ้าหน้าที่ ทีมปฏิบัติการภาคสนามของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ	
10.30 - 11.15 น.	กิจกรรมสรุปบทเรียนการศึกษาดูงาน	
11.15 - 11.30 น.	รับประทานอาหารว่าง ณ ห้องประชุม VIP	
11:30 - 12:30 น.	เยี่ยมชมพระตำหนักดอยตุง สวนแม่ฟ้าหลวง และซื้อของฝาก ของที่ระลึกจากดอยตุง	
12:30 - 13:30 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ณ ครวัตำหนัก	
13.30 - 14.30 น.	เลือกซื้อของฝาก ของที่ระลึกจากดอยตุง	
14.30 - 14.45 น.	เดินทางไปยังพระธาตุดอยตุง	
14.45 - 15.15 น.	สักการะพระธาตุดอยตุง	
15.15 - 15.45 น.	เดินทางไปยังไร่ชาฉุยฟง อ.แม่จัน	
15.45 - 16.30 น.	เที่ยวชมไร่ชาฉุยฟง	
16.30 - 17.00 น.	เดินทางไปยังร้านอาหารแพรเพิงพอ อ.เมืองเชียงราย	
17.00 - 18.00 น.	รับประทานอาหารเย็น ณ ร้านอาหารแพรเพิงพอ	
18.00 - 18.15 น.	เดินทางไปยังร้านนันทวัน (ก๋องคำ)	
18.15 - 18.45 น.	ซื้อของฝากของจังหวัดเชียงราย ณ ร้านนันทวัน (ก๋องคำ)	
18.45 - 19.00 น.	ออกเดินทางไปยังสนามบินแม่ฟ้าหลวง	
19.00 - 20.00 น.	เช็คอิน ณ เคาร์เตอร์สายการบิน Air Asia	
20.00 - 21.35 น.	เดินทางจากสนามบินแม่ฟ้าหลวง ไปยังสนามบินดอนเมือง โดยสายการบิน Air Asia เที่ยวบินที่ FD3206 (เวลา 20.00 – 21.35 น.)	
21.35 น.	เดินทางถึงกรุงเทพฯ โดยสวัสดิภาพ	

3. สรุปเนื้อหาการเรียนรู้ของคณะ

วันจันทร์ที่ 15 มีนาคม 2564

รับฟังการบรรยายศูนย์ข้อมูลโครงการพัฒนาโดยคุณอมรรัตน์ บังคมเนตร และคุณรัฐกร สวัสดิ์แดง เพื่อให้ผู้เข้าศึกษาดูงานได้ย้อนเห็นภาพในอดีตของดอยตุงก่อน และการทำงานพัฒนาในช่วงแรกการลงพื้นที่ของทีมงาน ดูบริบทของชุมชน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยข้อมูลนั้นต้องเป็นข้อมูลที่แท้จริง เพื่อสำรวจปัญหาความต้องการจริงๆ ของชาวบ้าน เพื่อเข้าถึงใจของชาวบ้าน สร้างความเชื่อมั่นศรัทธา การพัฒนาต้องเกิดจากการรู้ข้อมูลปัญหาที่แท้จริง เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้ตรงจุดและต้องทำอย่างต่อเนื่อง สามารถวัดผลการพัฒนาได้อย่างชัดเจน

รับฟังการบรรยายศูนย์ข้อมูลโครงการพัฒนาโดยคุณอมรรัตน์ บังคมเนตรและคุณรัฐกร สวัสดิ์แดง

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

1. ปัญหาในช่วงเริ่มโครงการฯ ช่วงเก็บข้อมูลมีอะไรบ้าง และเขายอมให้ข้อมูลไหม

ตอบ: แนนอนว่าไม่ใช่ทุกคนที่สมัครพร้อมใจที่ให้ข้อมูลเรา แต่เราก็ต้องมีวิธีการ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่พร้อมกันเพื่อไปสร้างความเข้าใจกับผู้นำก่อนเป็นอันดับแรก และเรื่องการสื่อสารถือว่าเป็นปัญหาอยู่พอสมควร เพราะคนดอยตุงมีทั้งหมด 6 ชนเผ่า 6 ภาษา ภาษาไทย คือภาษาที่ 7 และคนที่พูดภาษาไทยได้ในสมัยนั้นไม่มาก จึงได้มีการให้แต่ละหมู่บ้านคัดเลือกคนหนุ่มคนสาวมาเป็น อสพ. เพื่อมาฝึกอบรมกับเรา ซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ และชาวบ้าน และเวลาลงพื้นที่ ไปรับฟังชาวบ้าน พูดคุยกับชาวบ้าน เราจะไปกันหลายๆ คน เพื่อเช็คว่าที่ชาวบ้านพูดมาถูกหรือไม่ ที่เจ้าหน้าที่รับสารมาแต่ละคนเข้าใจ และได้รับสารเดียวกันหรือไม่

2. หมู่บ้านที่ทางโครงการฯ ให้ย้ายไปอีกที่ มีวิธีการทำอย่างไรให้เขาย้าย

ตอบ: อยู่ดีดีเราจะย้ายเขาไม่ได้ เราให้เจ้าหน้าที่ เข้าไปคุยไปเจรจา สร้างความเข้าใจกับชาวบ้านว่า ถ้าพื้นที่ตรงนี้เราจะสร้างเป็นสวนแม่ฟ้าหลวง ชาวบ้านจะได้อะไร ประโยชน์ที่ชาวบ้านจะได้รับคืออะไร ซึ่ง

เราใช้เวลาเขา 1 เดือน แต่พอชาวบ้านเข้าใจ เห็นประโยชน์ร่วมชาวบ้านก็ย้ายเลย ใช้เวลาเพียง 1 สัปดาห์ ในการย้ายหมู่บ้าน ซึ่งในการย้ายไปตั้งที่ใหม่ชาวบ้านเป็นคนเลือกพื้นที่ตั้งหมู่บ้านเอง ตามพิธีกรรมทางศาสนาของชุมชน เราไม่ได้เป็นผู้กำหนดพื้นที่ให้ เราให้ชาวบ้านกำหนดเอง เราไม่ลบหลู่พิธีกรรมของชาวบ้าน และทางโครงการฯ ก็ช่วยสนับสนุนเรื่องวัสดุก่อสร้างให้กับชาวบ้านด้วย

3. เพราะอะไรชาวบ้านที่นี่ถึงมีรายได้สูง เทียบเท่าค่าเฉลี่ยรายได้ต่อคนในกรุงเทพฯ ชาวบ้านมีรายได้จากไหน

ตอบ: ข้อมูลรายได้ที่เราเก็บมาทั้งหมดจาก 29 หมู่บ้านในโครงการพัฒนาตอยตุงฯ ราวๆ 1,000 ล้านบาท รายได้ครึ่งหนึ่ง คิดเป็นประมาณ 600 ล้านบาท มาจากนอกพื้นที่ เช่น รายได้จากการทำงานที่ต่างประเทศ ไต้หวัน เกาหลี ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และพื้นที่ต่างจังหวัดในประเทศไทย และรายได้ประมาณ 400 กว่าล้านบาทมาจากคนที่ทำงานในพื้นที่โครงการฯ และหมู่บ้านที่มีรายได้สูงสุด คือ หมู่บ้านคนจีน บ้านห้วยไร่สามัคคี อาชีพหลักของเขาก็คือการเป็นไกด์อยู่แถวภาคใต้ และทำงานที่ไต้หวันด้วยเช่นกัน ซึ่งปีนี้ก็คงติดปัญหาจากสถานการณ์โควิด ทำให้รายได้ก็ลดลงเหมือนกัน

4. คนส่วนใหญ่ที่ไปต่างประเทศไปแบบถูกต้องตามกฎหมาย หรือเป็นผี้อย

ตอบ: ต้องยอมรับว่าในพื้นที่ก็มีทั้ง 2 รูปแบบ คือ ไปถูกต้องตามกฎหมาย และลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย บางคนตอนเดินทางไปถูกต้องตามกฎหมายแล้ว สุดท้ายไปหลบหนีเลยกลายเป็นผี้อยก็มี ทางโครงการฯ ก็แนะนำให้เขาไปแบบถูกต้องตามกฎหมาย แต่ท้ายสุดแล้วก็ขึ้นอยู่กับตัวของชาวบ้านในการตัดสินใจเลือกหนทางในการไป

5. ในเรื่องของการศึกษาทางโครงการฯ มีส่วนช่วยอย่างไรบ้าง

ตอบ: เรามีส่วนเข้าไปช่วยในโรงเรียน แต่ส่วนใหญ่เราก็ให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงการศึกษาธิการ เพราะเราไม่ได้มีหน้าที่ที่ต้องทำอะไรมาขนาดนั้น เช่น การสร้างโรงเรียน เป็นต้น ทางโครงการฯ จะเป็นเหมือนแม่สื่อ เรามีทีมการศึกษา ทีมพัฒนาสังคม ประสานงานกับ สพท. หน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เข้ามาในพื้นที่

6. ผ่านมา 30 ปี ประชากรในตอยตุงเพิ่มมากขึ้นไหม มีวิธีการอย่างไร

ตอบ: เพิ่มไม่มาก จากช่วงเริ่มโครงการฯ ที่ลงพื้นที่สำรวจอยู่ที่ประมาณเกือบ 8,000 คน ณ ปัจจุบันประชากรคนตอยตุงอยู่ที่ 11,000 คน เนื่องจากว่าพอเขามีโอกาส มีการศึกษามากขึ้น เขาก็รู้ว่าการมีลูกมากมีค่าใช้จ่ายเยอะ ทุกวันนี้คนที่ก็เหมือนสังคมเมืองมีลูก 2 คน บางคนก็ลูกคนเดียว ในอดีตที่มีลูกเยอะเพราะจะได้มีแรงงานในการทำเกษตร แต่ในปัจจุบันเขาไม่ต้องทำแบบนั้นแล้ว เขามีโอกาสทางเลือกในการประกอบอาชีพมากมาย

7. แบรินต์ตอยตุง ชาวบ้านมีสิทธิ์ที่จะเอาของชาวบ้านมาขายได้ไหม

ตอบ: ไม่ได้ สินค้าแบรินต์ตอยตุงเป็นการจัดการดูแลโดยโครงการฯ

8. ดันกาแฟ แมคคาเดเมีย ชาวบ้านต้องซื้อ หรือ โครงการฯ แจกจ่ายให้

ตอบ: ช่วงแรกให้ฟรีๆ ชาวบ้านยังไม่เอาเลย เพราะไม่รู้จักพืชตัวนี้ ชาวบ้านบอกว่าปลูกกาแฟกินแทนข้าวไม่ได้ ไม่เหมือนปลูกข้าว ช่วงแรกโครงการจ้างให้ชาวบ้านมาขุดหลุมเพื่อปลูกต้นกาแฟ และแมคคาเดเมีย ไม่จ้างเป็นรายวันแล้ว เพื่อที่จะให้ชาวบ้านได้เรียนรู้การทำงานแบบมีมาตรฐาน คุณภาพขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันชาวบ้านสามารถเพาะเมล็ด เพาะต้นกล้ากาแฟเองได้ โครงการฯ ไม่ได้สนับสนุนต้นกล้าให้แล้ว ส่วนต้นแมคคาเดเมียเรายังไม่ได้ยกให้ชาวบ้านเป็นเจ้าของ ยังเป็นการดูแลรับผิดชอบโดยโครงการฯ เนื่องจากยังมีความเสี่ยงหลายปัจจัย

9. หลังจากที่ได้ดำเนินโครงการฯ มาได้ 30 กว่าปี ณ ปัจจุบันยังต้องมีเงิน subsidy อยู่ไหม

ตอบ: สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีแผนในการดำเนินงานโครงการพัฒนาโดยตุงฯ ว่า โครงการฯ จะต้องเลี้ยงตัวเองได้ภายในปี 2545 และไม่รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ ซึ่งเราเอาผลกำไรจากการทำทั้ง 5 ธุรกิจที่ดำเนินการอยู่มาขับเคลื่อนพัฒนาต่อ ยอด เป็นโบนัสให้แก่พนักงาน ทุนการศึกษาสำหรับเด็กในพื้นที่ และพัฒนาต่อยอดธุรกิจทั้ง 5 ต่อไป ทำให้โครงการพัฒนาโดยตุงฯ สามารถเลี้ยงตัวเองได้ตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา ซึ่งในแต่ละปีเรามีการตั้งเป้าของรายได้ ซึ่งที่ผ่านมาเราก็ทำได้ตามเป้าที่กำหนด แต่ปีที่ผ่านมาเนื่องจากสถานการณ์โควิดทำให้ส่งผลกระทบอย่างมาก จึงมีการนำเงินจากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มาช่วย support เพราะเราไม่มีนโยบายให้พนักงานออก

ศึกษาดูงานแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจแมคคาเดเมีย และกาแฟอาราบิก้า พร้อมชมการเพิ่มมูลค่าสินค้าที่โรงงานแปรรูปแมคคาเดเมีย

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

1. นอกจากที่ดอยตุงแล้ว มีพื้นที่อื่นที่ปลูกต้นแมคคาเดเมียบ้างไหม

ตอบ: มี เช่นจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเลย ก็มีการปลูกเช่นกัน

2. มีการควบคุมอุณหภูมิในการอบที่เท่าไร

ตอบ: ใช้อุณหภูมิเริ่มต้นที่ 38 องศา มีการปรับอุณหภูมิขึ้นเรื่อยๆ และปรับขึ้นสูงสุดไม่เกิน 60 องศา ซึ่งระหว่างนั้นต้องมีการเช็คค่าความชื้นอยู่ตลอด โดยเช็ค 3 รอบ เช้า กลางวัน และเย็น

3. เคยใช้เวลาอบสูงสุดกี่วัน

ตอบ: เคยอบนานสูงสุด 1 เดือน เพราะช่วงนั้นเป็นหน้าฝน ซึ่งฝนตกทุกวัน ค่าความชื้นบนดอยตุงเกือบ 100%

4. ต้นกาแฟปลูกกี่ปีให้ผลผลิต

ตอบ: ปลูกเข้าปีที่ 3 เริ่มให้ผลผลิต และจากนั้นก็ให้เรื่อยๆ ปีสุดท้ายให้ผลผลิตมากที่สุดคือปีที่ 5 – 8 หลังจากนั้นผลผลิตต่อต้นก็จะลดลง แต่ก็ขึ้นอยู่กับ การดูแลรักษาด้วย ถ้าดูแลดีให้ปุ๋ย ให้น้ำ ตัดแต่ง คลุม โคนดี ก็ยังให้ผลผลิตที่ดี แต่สูงสุดปีที่ 15 ก็ควรเปลี่ยนต้นใหม่ หรือ ตัดทำสาวก็ได้ แต่การทำสาวเป็นการแก้ไขปัญหในระยะสั้น ดีที่สุดคือการปลูกใหม่

5. ความต้องการในการปลูกกาแฟในปัจจุบันเพียงพอไหม หรือยังต้องขยายเพิ่มอีก

ตอบ: ในปัจจุบันพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกกาแฟของดอยตุงไม่มีแล้ว พื้นที่เต็มแล้ว เราจึงปลูกเพิ่มไม่ได้ นอกจากการฟื้นฟูให้ต้นกาแฟเดิมให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น ตอนนี้เรามาเน้นเรื่องคุณภาพ มาตรฐาน ตั้งแต่ฝ่ายไร่จนถึงกระบวนการผลิต

6. ที่นี้ทำกาแฟชะมดไหม

ตอบ: ไม่ทำ เพราะคนก็สามารถเลือกกาแฟที่สุกดีได้ไม่ต้องพึ่งชะมด โดยปกติชะมดเป็นสัตว์ที่อาศัยอยู่ในป่าและเลือกกินเฉพาะผลไม้ที่สุกดีเท่านั้น แต่ในปัจจุบันคนเอาชะมดมาเลี้ยง และเอากาแฟให้มันกิน หมายความว่ามันไม่ได้เป็นคนเลือกสรรด้วยตัวมันเอง ซึ่งเป็นการทำลายตลาดของปัจจุบัน

ศึกษาดูงานแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจ แมคคาเดเมีย และกาแฟอาราบิก้า พร้อมชมการเพิ่มมูลค่าสินค้าที่โรงงานแปรรูปแมคคาเดเมีย โดยนายสุรศักดิ์ เสียงดี และ นายหลวง นามยี่

สรุปบทเรียนประจำวันจันทร์ที่ 29 มีนาคม 2564

กำหนดให้ผู้เข้าศึกษาดูงานแบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มแชร์สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการดูงานในวันนี้ 20 นาที และให้ออกมานำเสนอกลุ่มละ 10 นาที ตามโจทย์ “ท่านได้เรียนรู้หลักการดำเนินงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และนำไปปรับใช้อย่างไร”

กลุ่ม 1

- สิ่งที่สมเด็จย่า และครอบครัวมหิตลได้ทำนั้น เปรียบเหมือนหยดน้ำที่แพร่กระจายความชุ่มชื้นไปทั่วพื้นแผ่นดินไทย ให้กับประชาชนชาวไทย
- การทำงานต้องทำด้วยกัน หน่วยงานรัฐ เอกชน ชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา
- มีเป้าหมาย แบบแผนในการทำงานที่ชัดเจน และครอบคลุมทุกๆ มิติในการทำงานพัฒนา
- มีงานวิจัย พัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่องหยุดไม่ได้
- การนำกำไรที่ได้จากการทำธุรกิจ ไปใช้อย่างครบวงจร เรื่องทุนการศึกษา เรื่องสิ่งแวดล้อม และเรื่องการพัฒนาในพื้นที่อื่นๆ

กลุ่มที่ 2

- หลักการแก้ปัญหาของสมเด็จย่า เจ็บ จน ไม่รู้ การแก้ไขที่รากเหง้าของปัญหา โดยใช้หลักการ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา โดยแก้จากจุดเล็กๆ ก่อน
- ไม่ว่าจะทำงานอะไรต้องยึดข้อมูลจริง ต้องไปฟังชาวบ้าน ต้องลงไปในพื้นที่ เพื่อไปเห็นปัญหาที่แท้จริงร่วมกัน
- การทำงานเป็นทีม และการแบ่งหน้าที่ในการทำงานที่ชัดเจน
- สมเด็จย่าเป็นตัวอย่างในการเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้นำ
- ผู้นำมีความเข้มแข็ง มีความเชื่อ และศรัทธา “พาทำ นำทำ”
- การยึดคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา

กลุ่มที่ 3

- ค้นหาปัญหาที่แท้จริง โดยการยึดคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา ทำงานบนพื้นฐานความเป็นจริง ไม่ใช่ข้อมูลที่เท็จจริง

- แก้ไขปัญหาให้ตรงจุด ตามความต้องการของชาวบ้าน ไม่ใช่ยึดเยียดโครงการ ให้ชาวบ้าน ต้องให้ชาวบ้านร่วมคิด ร่วมทำ ระเบิดจากข้างใน รู้สึกเป็นเจ้าของ
- มีการวางแผนในการทำงานที่ชัดเจน วางแผนการทำงานเป็นขั้นตอน 3 ระยะ ระยะสั้น กลาง ยาว โดยการทำงานมีเป้าหมายที่ชัดเจน แต่สามารถยืดหยุ่นได้

กลุ่มที่ 4

- สำรวจข้อมูลจริง มองหาจุดแข็ง จุดอ่อนของชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาแก้ไข ส่งเสริมในส่วนที่ขาดพัฒนาในส่วนที่ดีให้ดียิ่งขึ้น
- มีรากฐานที่ดีโดยมีหลักการที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ ทรงให้ไว้ เป็นแนวทางการทำงานที่มีการส่งต่อรุ่นต่อรุ่น
- ไม่มีใครอยากเป็นคนไม่ดี แต่เขาไม่มีโอกาส และทางเลือกที่ดี โครงการพัฒนาค่อยๆ เข้ามาเพื่อให้โอกาส และทางเลือกแก่ชุมชน ให้เขาได้รับโอกาส และสิทธิเหมือนคนไทย
- ส่งเสริมอาชีพที่ให้รายได้ระยะยาวจากแมคคาเดเมีย และกาแฟอาราบิก้า
- การต่อยอดเพิ่มมูลค่าจากสิ่งที่มีให้มีคุณภาพ มาตรฐาน โดยใช้กลยุทธ์ตลาดนำ

ศึกษาดูงาน ณ ศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ

วันอังคารที่ 30 มีนาคม 2564

เป็นการพัฒนาชั้นกลางน้ำ พัฒนาจากสิ่งที่ชาวบ้านมีภูมิปัญญาเดิม โดยเพิ่มทักษะ ศักยภาพ มาตรฐานในการทำงาน และยกระดับคุณภาพของสินค้า

โรงงานทอผ้า

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

1. 1 วันทอได้กี่เมตร

ตอบ: แล้วแต่ความยากง่ายของแต่ละลายทอ

2. มีเรื่องโควิดเข้ามาทำให้มีผลกระทบต่อออเดอร์ไหม

ตอบ: มีผลกระทบอย่างมาก ทำให้ออเดอร์ลดลง แต่ก็ยังไม่ถึงกับว่าไม่มีเลยยังพอมีอยู่บ้างแต่น้อย

3. มีการทอด้วยเครื่องจักรไหม

ตอบ: ไม่มี งานของเราเป็นงานทอมือทั้งหมด

4. จะรู้ได้อย่างไรว่าลายไหนยาก ลายไหนง่าย

ตอบ: ดูจากไม้เหยียบ กับตะกอกที่ร้อยลาย ยิ่งตะกอกและไม่เหยียบเยอะแปลว่าลายยิ่งยาก

5. จะรู้ได้อย่างไรว่าเส้นด้ายชนิดไหนทอแบบกระตุก หรือทอแบบใช้มือในการสอด

ตอบ: ก่อนที่จะนำมาทอจริง เรามีการทดลองทอก่อนแล้ว

6. ผลิตภัณฑ์ที่ทำมีการจัดจำหน่ายแบบออนไลน์ไหม

ตอบ: มี เรามีเว็บไซต์ของดอยตุงในการจัดจำหน่าย ไม่เพียงงานทอ รวมถึงกาแฟ แมคคาเดเมีย และงานเครื่องปั้นดินเผา

7. ใครทอลายไหน จำเป็นต้องทอลายนั้นไปตลอดเลยไหม

ตอบ: ไม่จำเป็น อยู่ที่ว่าช่วงไหนออกคอลเลกชันอะไร ลายไหน คนทอแต่ละคนก็จะได้สลับทอกันไป

8. ค่าจ้างเป็นอย่างไร

ตอบ: สำหรับคนทอจะจ้างเป็นรายเหมา ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของลาย ราคาไม่เท่ากัน ทอมากก็ได้มาก สำหรับส่วนงานอื่นๆ เป็นรายเดือนตามมาตรฐานกำหนด และเพิ่มทุกปีตามศักยภาพ และอายุการทำงาน

โรงงานย้อมผ้า

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

1. ทำยังไงให้สีธรรมชาติติดทนนาน

ตอบ: ใช้สารส้มช่วยในการย้อม เพื่อให้สียึดติดได้ดีมากยิ่งขึ้น

2. ย้อมที่ผ้า หรือ เส้นด้าย

ตอบ: สำหรับตัวผ้า เสื้อ กระเป๋า เราเอาไว้ทำ Workshop แต่ถ้าเข้าสู่กระบวนการผลิตเราจะย้อมที่เส้นด้าย

3. มีการย้อมเคมีไหม

ตอบ: ยังมีการย้อมเคมีอยู่ เพราะสีบางตัวยังหาจากสีพืชธรรมชาติไม่ได้ แต่อยู่ในระดับการใช้เคมีที่ปลอดภัยกับผู้ผลิต และผู้บริโภค ตอนนี้มีนโยบายว่าจะผลิตกันซ์ของดอยตุงจะเป็นธรรมชาติให้ได้ 100% ในอีก 5 ปีข้างหน้า

4. มีพืชตัวไหนที่ให้สีเหลืองสดบ้าง

ตอบ: มีเม็ดพุทธรักษา กับเปลือกที่ให้สีเหลือง แต่สีธรรมชาติไม่ได้ให้สีสดมากเหมือนเคมี จะเป็นสีนวล ไม่ฉูดฉาด

5. เวลาย้อมเสร็จแล้วล้าง ล้างด้วยอะไร

ตอบ: ล้างด้วยน้ำเปล่าธรรมดา

6. มะหาดเอาไว้ทำอะไร

ตอบ: ไว้เป็นอาหารให้กับฮ่อมที่หมักไว้

7. ทำยังไงให้สีที่ย้อมออกมาเจดเดียวกันทุกรอบ

ตอบ: สีธรรมชาติค่อนข้างจะคุมยาก แต่เรามีการชั่งน้ำหนักวัตถุดิบ มีสูตรการย้อมเช่นกัน แต่ก็ต้องมีการทดสอบในทุกครั้งที่ทำกระบวนการย้อม

โรงงานกระดาษสา

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

1. สาไทย กับสาญี่ปุ่นต่างอย่างไร

ตอบ: ใช้วัตถุดิบเดียวกัน แตกต่างกันที่เทคนิคการช้อน และตัวผลิตภัณฑ์ที่ออกมา สาไทยหน้ากระดาษจะมีความหยาบ แต่สาญี่ปุ่นกระดาษทั้ง 2 หน้าจะเรียบเหมือนกัน

2. บ้าง จะรู้ได้อย่างไรว่าเยื่อที่ช้อนขึ้นมาเป็นน้ำหนักกี่กรัม

ตอบ: บ้าง ใช้ความชำนาญในการช้อน แต่ก็มีการกะน้ำหนักเยื่อน้ำหนักเท่านี้ จะได้เป็นกระดาษกี่กรัม และก็มีการ QC ทุกๆ แผ่นเช่นกัน

3. ที่ซัอนแล้วเสียเอาไปทำอะไร

ตอบ: สามารถนำเอามาใช้ใหม่ได้ โดยการตีเยื่ออีกครั้ง

4. มีออเดอร์จากที่อื่นบ้างไหม นอกเหนือจากของดอยตุง

ตอบ: เรารับออเดอร์จากข้างนอกด้วย เช่น โรงแรม ธนาคาร บริษัท บุคคลทั่วไป เป็นต้น จะสั่งมาเป็นกล่องก๊อฟเซต ใบพัด ของชำร่วยต่าง ๆ

โรงงานคว่ำกาแฟ

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

1. กาแฟตัวปกติ กับพีเบอร์รสชาติแตกต่างกันไหม

ตอบ: ถ้าคนที่เป็นคอกาแฟ เขาสามารถชิม และแยกความแตกต่างได้พีเบอร์จะมีความหอมกว่า นุ่มกว่า

2. ความเข้มของการคั่วมีผลต่อรสชาติอย่างไร

ตอบ: ใช้กาแฟตัวเดียวกัน ต่างกันที่ระดับการคั่ว คั่วอ่อน คือการคั่วไม่ให้เมล็ดกาแฟสุกมากจนเป็นสีดำเข้ม ก็จะทำให้รสชาติที่เปรี้ยว หวานนิดๆ แต่ถ้าเป็นคั่วเข้ม คือการคั่วจนเมล็ดกาแฟไหม้เป็นสีดำเข้ม รสชาติเปรี้ยวก็จะหายไป แต่จะได้ความขม และความหอมที่เพิ่มขึ้น

3. เวลาคั่วแล้วเมล็ดกาแฟขึ้นเงา มีการใส่สารอะไรลงไปไหม

ตอบ: ไม่ได้ใส่สารใดๆ เป็นน้ำมันที่แตกออกมาจากเมล็ดกาแฟ เนื่องจากโดนความร้อนสูง

4. กาแฟ 1 ซัอตใช้เมล็ดกาแฟกี่เมล็ด

ตอบ: ส่วนใหญ่ใช้เป็นกรัม จะอยู่ที่ 8 – 10 กรัม ต่อ 1 แก้ว แต่ก็ขึ้นอยู่กับวิธีการชงของแต่ละคนว่าอยู่ที่เท่าไร และขึ้นอยู่กับกรบดกาแฟ ว่าบดละเอียด หรือบดหยาบด้วย

5. แบรินต์ดอยตุงสัดส่วนการผสมกาแฟอาราบิก้า กับโรบัสต้าอยู่ที่สัดส่วนเท่าไร

ตอบ: ถ้ากาแฟแบรินต์ดอยตุง จะใช้กาแฟพันธุ์อาราบิก้า 100 % สำหรับโรบัสต้าที่เราซื้อเพื่อแบรินต์ให้กับลูกค้านอกที่ซื้อของเราเป็นกิโล เพื่อไปใช้ในร้านกาแฟของตัวเอง

6. คาเฟอีนของกาแฟดอยตุงอยู่ที่เท่าไร

ตอบ: ไม่เกิน 0.5 โดยธรรมชาติของกาแฟพันธุ์อาราบิก้าไม่ค่อยมีคาเฟอีน

7. ดอยตุงมีการทำการแฟฟรียัมไหม

ตอบ: มี ตอนนี้มีกาแฟดริป พันธุ์ทริปปิก้า กับ กาโย ซึ่งเป็นสายพันธุ์พิเศษจะวางขายปีละ 1 ครั้งเท่านั้น เพราะมีผลผลิตจำนวนจำกัด ดูตัวอย่างผลิตภัณฑ์

โรงงานเซรามิก

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

1. ดินที่ใช้เอามาจากไหน

ตอบ: ส่วนใหญ่เป็นดินในท้องถิ่น และมีการนำดินลำปางมาใช้ด้วย

2. ตัวแม่พิมพ์ทำจากอะไร

ตอบ: ทำจากปูนปาสเตอร์ เพราะมีคุณสมบัติในการดูดซับความชื้นได้ดี

3. อุณหภูมิในการเผาอยู่ที่เท่าไร

ตอบ: รอบแรก 800 – 900 องศา รอบที่สองอยู่ที่ 1,000 – 1,200 องศา

4. ทำไมเผา 2 รอบ

ตอบ: รอบแรกเผาให้ดินให้สุก หลังจากเผาดินรอบแรกแล้ว เราจะมาทำการชุบเคลือบสี หรือทำลวดลาย จากนั้นก็นำไปเผาอบสองเพื่อให้สีที่เราชุบไปติดกับตัวชิ้นงาน

ศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อม

เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อมที่ดำเนินการโดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทางด้านสิ่งแวดล้อม กิจกรรมที่ดำเนินการ เช่น จัดการแยกขยะขององค์กรให้เป็นศูนย์ (Zero waste to landfill) การบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการผลิต และการจัดการด้านพลังงานทดแทน เป็นต้น เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดความรู้แก่พนักงานในองค์กร ชุมชนชาวบ้านในพื้นที่ดอยตุงและใกล้เคียง อีกทั้งเป็นสถานที่เรียนรู้แก่กลุ่มบุคคลที่สนใจด้านการจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อม เข้ามาศึกษาดูงานและนำไปปรับใช้ในพื้นที่ดำเนินการของตนเอง

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

1. เปลือกแมคคาเดเมียมาทำเป็นถ่านกัมมันต์ไหม

ตอบ: ตอนนี้อยู่ในขั้นวิจัย เพราะการทำถ่านกัมมันต์ค่อนข้างมีต้นทุนที่สูง ซึ่งค่าความคุ้มค่าควรอยู่ที่ประมาณ 2,000 แต่ตอนนี้ถ่านของเราค่าต้นทุนอยู่ที่ 100 กว่า ซึ่งยังเป็นไปไม่ได้ เพราะต้องใช้เครื่องจักรที่มีมูลค่าสูง เพื่อทำการเผาด้วยอุณหภูมิสูงมาก

2. อิตบัมคืออะไร

ตอบ: ทำหลักการคล้ายๆ แอร์ เอลมร้อนทั้งตู้คอยร้อน แล้วลมเย็นปรับย้อนกลับ ส่วนอิตบัมเอลมร้อนมาใช้ และเป่าลมเย็นทั้ง ตอนนี้อยู่ที่ดอยตุงลดจเพื่อผลิตน้ำร้อน เทคโนโลยีตัวนี้ถ้าเทียบกับฮีตเตอร์ประหยัดไฟมากกว่าประมาณ 3 – 4 เท่า

3. เศษเซรามิกที่แตกเอาไปทำอะไร

ตอบ: นำมาเป็นส่วนผสมในด้านการก่อสร้างทั้งหมด เช่น การเทพื้นห้องน้ำ ทางเดิน อาคาร เป็นต้น

4. ถูที่ใช้ชยะมา เอาไปไหนต่อ

ตอบ: เราจะล้าง เอามาตากให้แห้ง แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ แต่จะเอาไปสนับสนุนโรงเรียนในพื้นที่
โครงการพัฒนาตอยตุงฯ ทั้ง 8 โรงเรียน เพื่อเอาไปใส่ขยะพลังงาน เช่น ถูขนอม กล่องนม เป็นต้น

5. น้ำเสียจากโรงงาน เมื่อบำบัดเสร็จเอาไปใช้ทำอะไร

ตอบ: ถ้าน้ำเสียจากโรงงานกระดาษ โรงงานย้อมผ้าก็จะลงมาสู่ที่บ่อบำบัด เมื่อบำบัดเสร็จก็นำ
กลับมาใช้รดน้ำต้นไม้ภายในโรงงาน และส่วนน้ำเสียที่มากจากโรงงานกาแฟ ก็จะมีโรงบำบัดขนาดใหญ่
และในทุกกิจกรรมที่เกิดการปล่อยน้ำเสีย ก็จะมีการบำบัดน้ำเสียทุกที่เช่นกัน

ศึกษาดูงานโรงทอผ้า โรงงานย้อมผ้า และโรงงานกระดาษสา

ศูนย์เด็กไฟดี พื้นที่ของคนรุ่นใหม่

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

1. ในกิจกรรมทำไมไม่มีงานปั้น

ตอบ: กิจกรรมงานปั้นเราเคยทำ ในช่วงที่จัดค่าย แต่ในส่วนนี้ เรายังไม่ได้ทำเนื่องจากว่าเรายังไม่พร้อม เพราะต้องมีการใช้เครื่องมือ และทรัพยากรคนที่มีความเชี่ยวชาญพอสมควร

2. เด็กที่เข้ามาในศูนย์เด็ก มีค่าใช้จ่ายไหม

ตอบ: ไม่มีค่าสมัครสมาชิก ทุกกิจกรรม รวมถึงห้องสมุด ห้องดูหนัง ทุกอย่างในศูนย์ไม่มีค่าใช้จ่าย นอกเหนือจากอาหารการกินของเด็กเองที่เขาต้องรับผิดชอบ

3. มีการคัดกรองเด็กที่จะเข้ามาในศูนย์ไฟดีอย่างไร

ตอบ: คัดตามกลุ่มเป้าหมายที่ตั้งไว้ กลุ่มเป้าหมายแรกคือเด็ก ๆ ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ภายใต้โครงการพัฒนาออยตุงฯ เรารับโดยไม่มีเงื่อนไข แต่ถ้าเด็กไม่ได้อยู่ แต่เรียนหนังสืออยู่ใน 8 โรงเรียนในพื้นที่โครงการฯ อันนี้เราก็รับ อีกหนึ่งกรณีคือ เด็กไม่ได้อยู่ และเรียนในพื้นที่โครงการฯ แต่เป็นบุตรหลานของพนักงานของออยตุง อันนี้เราก็รับเช่นกัน ข้อสุดท้าย ถ้าเด็กไม่ได้อยู่ใน 3 เงื่อนไขนี้ ถ้ามาที่เราใหม่ ก็ยังรับอยู่ แต่น้องจะไม่ได้สิทธิพิเศษในการทำกิจกรรม ใช้ได้แค่ Facilities อย่างเดียว เช่นห้องเต้น ห้องครัว แต่จะเข้าชมรม 8 ชมรมไม่ได้ เพราะไม่ได้เป็นกลุ่มเป้าหมายที่เราจะพัฒนาแต่ต้น

4. งบประมาณที่ใช้ในศูนย์ไฟดีได้มาจากไหน

ตอบ: รายได้มาจากงบ กปร. เป็นงบจากสำนักงาน กปร.ที่ไว้ในโครงการพระราชดำริ

5. ค่าใช้จ่ายต่อปีอยู่ที่เท่าไร

ตอบ: 4 ล้านบาทต่อปี รวมค่าจ้างพนักงาน และค่าอุปกรณ์ ซึ่งส่วนใหญ่เราจะหมดไปกับค่าอุปกรณ์

6. ตอนนี้มีสมาชิกทั้งหมดกี่คน

ตอบ: ตอนนี้มีสมาชิกอยู่ประมาณ 1,200 คน จากกลุ่มเป้าหมายของเราที่ตั้งไว้ที่ 2,500 คน

7. เวลาเด็กมาที่ศูนย์ทั้งหมด 1,200 คน มาพร้อมกันไหม และเด็กมาน้อยสุดอยู่ที่กี่คน

ตอบ: ไม่พร้อมกัน ขึ้นอยู่กับเด็กเลย วันที่เด็กมาน้อยสุดคือ 30 คน และมากที่สุดเท่าที่เราได้คือ 250 คน พร้อมกัน

8. ในกิจกรรมทั้งหมดที่จัด กิจกรรมไหนได้รับความนิยมมากที่สุด

ตอบ: กิจกรรมพยาบาล

9. Out come วัดจากอะไร

ตอบ: การ Reflection จากน้องๆ เด็กมีความสุข เราไม่สามารถวัดเป็นตัวเลขได้ แต่วัดจากการที่น้องเขียน จากที่น้องได้มาแชร์ให้พี่ๆ ฟัง วัดว่าเขาชอบ ไม่ชอบ อย่างเดียว เพราะเราตั้งใจไว้อยู่แล้วว่าอยากให้เด็กได้มา Explore

10. มีเจ้าหน้าที่กี่คนที่ดูแลศูนย์ไฟดี

ตอบ: เจ้าหน้าที่ทั้งหมด 9 คนสำหรับดูแลศูนย์ แต่ถ้าช่วงที่มีกิจกรรม และเด็กเยอะ ก็จะมีการขอกำลังพลจากทีมเด็กอื่นๆ มาช่วยด้วย

ฟังบรรยายเรื่องการพัฒนาเด็กและเยาวชน เยี่ยมชมศูนย์เด็กไฟดี ร่วมทำกิจกรรมอาชีพนักจัดเลี้ยง และนักสำรวจป่า

พูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง และเยาวชนคนรุ่นใหม่ของดอยตุง

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

1. มีการให้ทุนมานานหรือยัง

ตอบ: เริ่มให้ทุนแล้ว ในปัจจุบันเรายังมีการทำ MOU กับมหาวิทยาลัยต่างๆ ด้วย

2. งบลงทุนด้านการศึกษามาจากไหน

ตอบ: เป็นงบที่รัฐจัดสรรให้ อบต. มาจัดการในแต่ละปี แต่เราลงทุนกับการศึกษา 10 ล้าน เพื่อที่จะให้คนของเรามีอนาคต มีความรู้การศึกษาที่ดี มีโอกาสทุกๆ ด้านเทียบเท่ากับคนในเมือง และเราทำงานร่วมกับโครงการพัฒนาดอยตุงฯ ในการหาผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ผู้มีความรู้ต่างๆ มาช่วยอบรม ผดด.ของเราเป็นเดือน เรื่องกิจกรรมค่ายไผ่ตักก็ทำร่วมกัน เราต้องวางแผนเรื่องอนาคตของดอยตุงให้ดี เพราะถ้าวางแผนไม่ดีจะย้อนกลับไปทำการทำลายป่าเหมือนเดิม เราเลยเน้นเรื่องการศึกษา ความเป็นรากเหง้าของตนเองให้กับเยาวชน

3. ในปัจจุบันยังมีเรื่องยาเสพติดอยู่ไหม

ตอบ: พื้นที่ของเราเป็นพื้นที่เสี่ยง เป็นพื้นที่ทางผ่านในการขนยาเสพติด ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าไม่มี แต่ในเขตรับผิดชอบการดูแลของอบต. แม่ฟ้าหลวง มีผู้ติดยาเสพติดไม่ถึง 60 คน เนื่องจากว่าแต่ละหมู่บ้านบนดอยตุง มีกฎกติกาในเรื่องของยาเสพติดคอยควบคุมอยู่ ซึ่งกฎเหล่านั้นเป็นกฎที่คนในหมู่บ้านเป็นคนลงมติเห็นชอบ และตั้งขึ้นมาเป็นความตกลงพร้อมใจของชาวบ้าน ว่าถ้ามีใครทำผิดก็ต้องทำตามนั้น กฎหมู่บ้านคือกฎที่คนในหมู่บ้านตั้งขึ้น โดยไม่เกี่ยวข้องกับกฎหมายบ้านเมืองที่รัฐกำหนดในการลงโทษจะมีตั้งแต่ครั้งที่ 1 ตักเตือน พ่อแม่รับผิดชอบดูแล ครั้งที่ 2 ทำโทษ ปรับเงิน และให้ทำความดี ครั้งที่ 3 ส่งต่อให้หน่วยงานตำรวจดำเนินการตามกฎหมาย บางหมู่บ้านมีการไล่ออกจากหมู่บ้านด้วย ทำให้การตั้งกฎแบบนี้ เป็นการที่ช่วยดูแลซึ่งกันและกันในชุมชนสังคมในชุมชนก็จะดีขึ้น

4. มีวิธีการอย่างไร ในการให้ชาวบ้านเข้าใจ และทำตามเรื่องการค้าแยกขยะ เพราะค่อนข้างน่าทึ่งมากที่ชาวบ้านพร้อมใจกันคัดแยกขยะ และมีการเขียนชื่อบนถุงขยะด้วย

ตอบ: เริ่มแรกที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เข้ามาก็มองเห็นว่าจะต้องมีปัญหาเรื่องขยะแน่ๆ ในอนาคต ซึ่งตอนนั้นทาง อบต. ได้มีการของบไปทางเชียงใหม่ เพื่อขอสร้างบ่อขยะ แต่ในพื้นที่ดอยตุงไม่มีพื้นที่ในการสร้างบ่อขยะได้ เพราะเป็นพื้นที่ของต้นน้ำทั้งหมด จึงมีการสร้างบ่อขยะไว้ที่ด้านล่างดอยตุงอยู่ในเขตของเทศบาลตำบลห้วยไคร้ ที่ผ่านมาระยะไปทั้งที่บ่อขยะตลอด แต่ละคนก็ไม่ได้คิด และใส่ใจว่าสุดท้ายบ่อขยะจะเต็มในที่สุด จนในปัจจุบันบ่อเต็มเราไม่มีที่ทิ้งขยะแล้ว ซึ่งทางโครงการฯ มีการทำเรื่องการคัดแยกขยะมานานแล้ว และสามารถทำได้ จึงร่วมมือกับทางโครงการฯ สร้างความเข้าใจปัญหาเรื่องขยะ ให้เรามองเห็นว่านี่คือปัญหาของเราทุกคน ไม่ใช่ใครคนใดคนหนึ่ง ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน ไม่ใช่หน้าที่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเท่านั้น เลยเกิดเรื่องการคัดแยกขยะในชุมชนขึ้น เราให้กฎว่า อบต. จะรับขยะของชาวบ้าน และไปกำจัดให้ต่อเมื่อชาวบ้านแยกขยะตามที่กำหนดไว้ และมี

การกำหนดวันที่เราจะรับขยะด้วย แต่ละประเภทจะรับวันไหน และทุกบ้านจะต้องเขียนชื่อติดด้วย เพื่อให้รู้ว่าบ้านไหนแยกไม่แยก เราเพิ่งเริ่มทำเมื่อตุลาคมปี 2563 ที่ผ่านมา ตอนนั้นก็ได้รับความร่วมมือดี และยังต้องสร้างความเข้าใจให้ชาวบ้านอยู่เรื่อยๆ ไม่เว้นช่วงนานเกินไป

5. พอจะมีคำแนะนำสำหรับคนกรุงเทพฯ ที่ต้องไปทำงานพัฒนาพื้นที่อื่น ๆ ที่มีปัญหาความคล้ายคลึงกับดอยตุงไหม เพราะวิทยาการอยู่ในพื้นที่นี้ คงมีประสบการณ์ที่พอจะแชร์แนะนำให้พวกเราได้บ้าง

ตอบ: สิ่งสำคัญในการลงพื้นที่คือ ใจ เวลาลงพื้นที่ไปหาชาวบ้าน เราอย่าเข้าหาแบบนายทุน เราไปเป็นเพื่อน มิตรสหายที่ดีกับเขา ไปด้วยความจริงใจไม่ใช่เสแสร้งแกล้งทำ รับฟังชาวบ้าน ให้เขามองเห็นประโยชน์ร่วมว่าถ้าเรามา ชาวบ้านเขาจะได้อะไร และเวลาลงพื้นที่ไปพัฒนาที่ไหนก็ตาม ต้องดูบริบทพื้นที่นั้นๆ ไม่ใช่สักแต่ส่งเสริมๆ อย่างเดียว โดยไม่มองว่าชาวบ้านทำได้ไหม พื้นที่นี้เหมาะสมในการทำแบบนั้นไหม ต้องมองที่รากเหง้าปัญหาที่แท้จริงของชาวบ้าน ไม่งั้นทำไปก็ไม่มีความหมาย เพราะแก้ไขไม่ตรงจุดความต้องการของชาวบ้าน และการทำงานพัฒนาต้องมีความยืดหยุ่นได้ เพราะเราทำงานกับคน คนเป็นสิ่งที่ชีวิตที่เข้าใจยากมากที่สุด ดังนั้นเราต้องมีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน และสามารถปรับเปลี่ยน ยืดหยุ่นได้ ใช้ 3 คำนี้ เข้าใจ เข้าถึง ถึงจะพัฒนา 3 คำนี้พูดง่ายแต่ทำยาก แต่เราต้องทำ ต้องเข้าใจตัวเราก่อนว่าเราว่าเป้าหมายของเราคืออะไร แล้วค่อยไปสร้างความเข้าใจให้กับชาวบ้าน คำอื่นๆ ก็ตามมา

พูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง และเยาวชนคนรุ่นใหม่ของดอยตุง

สรุปบทเรียนประจำวันอังคารที่ 30 มีนาคม 2564

ให้พูดแชร์ท่านละ 1 ข้อ ในหัวข้อสรุปบทเรียน ตามโจทย์ “จะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาดูงานไปปรับใช้อย่างไรในการทำงานของท่าน”

1. คีย์เวิร์ดที่ได้คือ พาทำ นำทำ เวลาทำงานอะไรที่คนในทีมไม่รู้ ไม่เข้าใจ เราต้องขึ้นมาพาเขาทำ ทำเป็นตัวอย่าง ลงไปทำกับคนในทีม จะได้ช่วยการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และเข้าใจกันมากขึ้น
2. เรื่องการมองคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา เพื่อจะเข้าใจ และร่วมพัฒนาไปด้วยกัน
3. เรื่องการจัดการขยะ เพราะที่เขื่อนภูมิพลเราก็มีการสร้างขยะในแต่ละวันเยอะทั้งในออฟฟิศ และในโรงไฟฟ้าเองก็ตาม จึงจะนำเอาเรื่องนี้ไปปรับใช้
4. ต้องมาคิดทบทวนคำว่าเข้าใจอีกเยอะในการทำงาน ทั้งในเรื่องของ inside out หรือ inside in ในการจะเข้าใจลูกน้องต้องเข้าใจ ใส่ใจเขาเยอะๆ ต้องหาแรงบันดาลใจให้แก่เขาทั้งจากภายใน และภายนอก
5. การเชื่อในศักยภาพของคน
6. นำทำ พาทำ ทุกอย่างเริ่มต้นที่ตัวเราก่อน จะต้องมีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างจริงจัง
7. ไม่ว่าจะทำอะไรก็ตาม ต้องทำด้วยหัวใจ
8. ต้องกลับไปเข้าใจในงานของเราก่อน ว่าการทำงานของเร เป้าหมายของเราคืออะไร
9. ทั้งผู้นำ และผู้ปฏิบัติมีแนวคิด เข้าใจการทำงานไปในทางเดียวกัน และร่วมพัฒนาไปด้วยกัน
10. เข้าใจว่าแต่ละที่มีความแตกต่างของแต่ละบริบทไม่เหมือนกัน และไม่ยึดติดว่าวิธีแต่ละวิธีไม่มีวิธีไหนที่ถูกต้อง 100% ต้องกลับไปศึกษาบริบทของตนเองว่าเป็นยังไง Fact ของเราคืออะไร และนำไปปรับใช้อย่างเหมาะสม
11. ได้รับพลังมากขึ้นจากการได้มาแลกเปลี่ยนที่คอยดู สิ่งที่จะนำไปใช้ก็คือ หลักการการมีส่วนร่วม การรับผิดชอบ และอีกหลายๆ หลักการทำงานที่ กฟผ. ได้วางไว้แล้วให้ดีที่สุด เป็นผู้ปฏิบัติงานที่ดี
12. เรื่องหลักการมีส่วนร่วม ในการทำงาน ทำโปรเจกต์ต่างๆ เราทำงานกับหลายคนเราต้องเข้าใจ และทำมันไปพร้อมๆ กัน
13. ทำความเข้าใจกับคนในทีม เข้าถึงคนในทีม การทำงานจะได้ไปแนวทางเดียวกัน
14. การทำงานที่เห็นเป้าหมายเดียวกัน แม้ว่าจะระหว่างทางจะเจออะไร ถ้าทัศนคติดีเราจะฝ่ามันไปได้
15. หลักการการมีส่วนร่วม ต้องคำนึงถึงว่าคนที่มาทำงานร่วมด้วยจะต้องมีความสุขในการทำงาน
16. เรื่องของหยดน้ำ ที่เราทำประโยชน์อะไรไปแล้ว มันจะสามารถสร้างแรงกระเพื่อมออกไปให้คนอื่น ๆ ได้ด้วย
17. ได้รับแรงบันดาลใจ เหมือนได้ปลุกไฟในตัวอีกครั้งทำให้นึกถึงช่วงที่เข้ามาทำงานที่ กฟผ. ใหม่ ๆ ถึงแม้มีปัญหาอุปสรรคก็มุ่งมั่นตั้งใจฝ่ามันมาจนได้
18. การย้ำถึงเป้าหมายแรก ความตั้งใจแรกในการทำงาน การทำงานที่มองเป้าหมายในทางเดียวกัน

วันพุธที่ 31 มีนาคม 2564

รับฟังการบรรยาย หัวข้อตัวชี้วัดความสำเร็จงานพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง 3S indicators

โดยนางสาววิสิษฐ์ รัชตะนาวิณ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

1. Target ที่ไม่ถูกเพื่อการบริโภคเลย มีแนวทางในการทำอย่างไร และบรรลุไหม

ตอบ: ไม่ถูกเพื่อบริโภค บรรลุบางหมู่บ้าน บางหมู่บ้านยังไม่บรรลุ แนวทางที่จะเกี่ยวกับเรื่อง Food Security เพิ่มขึ้น หมายความว่าทั้งเรื่อง Food Security และรายได้ที่เกิดขึ้น ตอนนี้ครอบครัวในชุมชน ดอยตุง ที่ยังต้องกู้เพื่อบริโภค ณ ปัจจุบันมีเหลืออยู่ 37 ครอบครัว เมื่อเรามีข้อมูลตรงนี้เราจะเข้าไปดู ไปส่งเสริมให้เขามีอาหารที่บริโภคได้ เช่นส่งเสริมการเลี้ยง หมู ไก่ เรื่องเมล็ดพันธุ์ปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อบริโภคไม่ต้องซื้อเพิ่ม เหลือค่อยเอาไปขายเป็นรายได้เสริม

2. การเข้าไปดูใหม่่ว่า ที่ชาวบ้านต้องกู้เพราะอะไร

ตอบ: ดู นอกเหนือจากที่ดูจาก Data ที่เรามี เราจะมีทีมสังคมลงพื้นที่เข้าไปในชุมชนจริงๆ ส่วนใหญ่ สาเหตุที่เกิดขึ้น มักจะเป็นคนอายุเยอะ ผู้สูงอายุที่ไม่มีลูกหลานอยู่ด้วย และไม่มีรายได้ สิ่งที่เราทำคือให้เขามีรายจ่ายลดลง ไม่ต้องไปกู้เพิ่ม ซึ่งกิจกรรมที่เขาทำได้คือการปลูกพืชผัก การเลี้ยงสัตว์ เพราะเรามี องค์ความรู้ สูตรปุ๋ย สูตรอาหารที่ต้นทุนต่ำ หาได้จากในพื้นที่อยู่แล้ว เพื่อเขาไม่ต้องไปซื้ออาหารเพิ่ม ในการเลี้ยงสัตว์ หรือปลูกพืชผัก

3. 3s model เริ่มตั้งแต่ 30 ปีที่แล้ว หรือ เพิ่งเริ่มทีหลัง

ตอบ: แนวทางการทำงานลักษณะนี้เริ่มตั้งแต่ 30 ปีแรกที่เราแบ่งเป็น 3 ชั้นในการพัฒนา แต่คำว่า 3s Model ตามมาทีหลัง ตั้งแต่เริ่มต้นที่สมเด็จพระสังฆราชรับสั่งไว้ว่าเราจะต้องทำเรื่องสุขภาพ เรื่องปากท้องก่อน แต่ตอนนั้นยังไม่ได้ออกมาเป็นขั้นตอน 3 ชั้น เราทำ Grouping ที่หลัง น่าจะเป็นช่วงต้นปี ค.ศ. 2000 แต่เฟสการทำงานที่แบ่งเป็น 3 ระยะการพัฒนา อยู่ในแผนแม่บทตั้งแต่แรก ลักษณะเป็นแบบนี้อยู่แล้ว แต่ว่า ยังไม่ได้ใช้คำว่า 3s Model

4. กิจการร้านดอยตุงอยู่ในตัวชี้วัดของเป้าหมายไหม

ตอบ: อยู่ เรามองว่าแบรนด์ดอยตุงคือเครื่องมือหนึ่งที่จะ generate รายได้ให้ชุมชน เพราะฉะนั้นใน 3s Indicators จะไม่ได้วัดว่าแบรนด์ดอยตุงรายได้เท่าไร แต่เราวัดที่เดียวเลยว่าเป็นรายได้ของชุมชนที่เกิดขึ้น 1 ในนั้นก็คือรายได้ทางตรงที่เกิดขึ้นจากการจ้างงานโดยแบรนด์ดอยตุง คือเงินเดือนที่เขาได้รับ และถ้าเป็นแบรนด์ดอยตุงในเชิง Performance เราก็มีวัดตาม KPI ของหน่วยงานนั้นๆ และเป้าหมายของงาน หน่วยงานนั้นต้องได้เท่านี้ ต้องลดคอร์สได้เท่าไร อันนั้นเราก็มีการวัดทุกปี ที่ไม่เกี่ยวกับ 3s Indicators และอีกหนึ่งเครื่องมือที่ทำนอกเหนือจากแบรนด์ดอยตุง เราส่งเสริมเรื่อง Local

Entrepreneur การส่งเสริมตัวกาแฟโดยตรง พืชมูลค่าสูงชนิดใหม่ และอื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในแบรนด์ เรียกว่าเป็นกิจกรรมพัฒนา

5. โครงการของรัฐที่เข้ามา เช่น ม.33 ไทยชนะ มีผลกระทบกับ 3s Model ใหม่ เพราะเหมือนคุณภาพชีวิตเขาก็เปลี่ยนไป

ตอบ: คิดว่าไม่ได้กระทบกับตัว Model และ Indicators ไม่ว่าจะเป็น ม.33 ไทยชนะ เรารักกัน ก็คล้ายกับกองทุนหมู่บ้านที่รัฐบาลมีอยู่แล้ว คิดว่าไม่ได้กระทบอะไร อาจเป็นเพียงอีก 1 ปัจจัยที่เราต้องเข้าไปดู เพราะเกี่ยวกับเรื่อง Function Literacy เป็นเป้าหมายของด้านเศรษฐกิจในขั้นยั่งยืน เมื่อมีอีก 1 สิ่งเข้ามาในชีวิตก็ต้องไปดูว่ามีผลกระทบอย่างไร แต่ไม่ได้ส่งผลกระทบกับตัว Model หรือ Indicators

6. ต้องใช้เวลาขนาดไหนในการรวบรวมสรุปออกมาทั้ง 80 ตัวชี้วัด

ตอบ: Indicators ส่วนใหญ่มาจากข้อมูล เศรษฐกิจ สังคมที่เราสำรวจทุกปีอยู่แล้ว กระบวนการสำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมเราใช้เวลา 1 เดือนนิดๆ เทรนสำรวจอีกประมาณครึ่งเดือน และประมวลผลอีกประมาณ 2 เดือน เขาก็จะมีหน่วยงานที่ทำเรื่องนี้จะใช้เวลาประมาณ 4 – 6 เดือนในการประมวล เพราะฉะนั้นในตอนที่เราประมวลข้อมูลของ 3s ทั้งหมด เราใช้เวลาประมาณ 6 เดือน

7. ชาวบ้านบนดอยตุงมีรายได้หลายทางทั้งจากในพื้นที่ และนอกพื้นที่ อยากทราบว่าในปัจจุบัน ดอยตุง contribute เรื่องรายได้ประมาณเท่าไร และจากหลากหลายของชาวบ้านเท่าไร และอนาคตจะเป็นอย่างไรต่อ

ตอบ: ปัจจุบันในแต่ละครอบครัวมีรายได้หลายทางแน่นอน มาจากแบรนด์ดอยตุง หรือการถูกจ้างการจากโครงการฯ ครั้งหนึ่ง นอกนั้นก็จะเป็นจากหลากหลายที่ออกไปทำงานต่างประเทศ หรือแม้แต่ลูกหลานที่พอพ่อแม่มีรายได้จากโครงการฯ แล้วส่งลูกไปเรียน ตอนนี้เป็นคุณครู เป็นคุณหมอ เป็นพยาบาล แล้วส่งกลับมาให้พ่อแม่ อันนี้ก็เป็นอีกครั้งหนึ่งของรายได้ ถ้ามองว่าเทรนในอนาคตควรจะเป็นอย่างไร สัดส่วนที่พึ่งพาจากแบรนด์ดอยตุงในการจ้างงานควรน้อยลง สัดส่วนรายได้เขาควรเพิ่มขึ้นไม่ใช่จากการเป็นลูกจ้าง แต่จากการที่เขาสามารถทำธุรกิจ สร้างแบรนด์ เป็นเจ้าของกิจการทั้งจากชุมชน และตัวเอง

8. ตัวชี้วัดทั้งหมด เป้าประสงค์ที่กล่าวมาทั้งหมด สามารถเปิดเผยได้ไหม

ตอบ: ข้อมูลตัวชี้วัด เป้าประสงค์ งานพัฒนาองค์กรเปิดเผยได้

พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับวิทยากร ทีมภาคสนามของดอยตุง

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

1. เวลาลงพื้นที่มีเจอปัญหาบ้างไหม แบบชาวบ้านไม่ยอมรับ

ตอบ: เจอ เป็นเรื่องปกติอยู่แล้วที่เราต้องเจอ เพราะเราทำงานกับคน กับความเป็นอยู่ของชาวบ้าน แต่ก่อนที่จะลงพื้นที่เราต้องมีการคุยกับผู้นำต่างๆ ก่อน สร้างความเข้าใจก่อนอันดับแรก และค่อยๆ เข้าไปในส่วนของชาวบ้าน ในตัวชาวบ้านก็ต้องสร้างความเข้าใจเช่นกัน ไม่เพียงผู้นำเท่านั้น มันถึงจะ

ดำเนินงานไปด้วยกันให้ดี สุดท้ายแล้วเราต้องตอบชาวบ้านให้ได้ว่า ชาวบ้านจะได้อะไร จากการที่เราไป

2. เวลาไหนที่เหมาะสมในการเข้าไปหาชาวบ้าน เพราะในเวลาราชการชาวบ้านก็ไปทำงานของเขาเช่นกัน

ตอบ: ต้องมีการปรับตัว หน่วยงานราชการก็ต้องปรับตัวเช่นกัน เราต้องเอาที่ชาวบ้านสะดวกไม่เอาที่เจ้าหน้าที่สะดวก และต้องดูว่าประเด็นอะไรที่เราจะเข้าไปหาเขา เช่น เรื่องสถานการณ์โควิด เป็นปัญหาเร่งด่วน ต้องชี้แจง สร้างความเข้าใจทันที อันนี้เราเรียกประชุมในเวลาราชการได้ แต่ถ้าเรื่องที่ไม่จำเป็น เราต้องเอาที่ชาวบ้านสะดวก ทางทีมของดอยตุงเราส่วนใหญ่เราเข้าช่วงเย็นหลังที่ชาวบ้านเลิกงาน เราต้องคุยกันว่าชาวบ้านสะดวกช่วงไหน เจ้าหน้าที่ก็เสียสละและเข้าไปหาชาวบ้านในช่วงเวลานั้นๆ และการเข้าไปหาชาวบ้านแต่ละครั้ง เนื้อหา ประเด็นที่เราจะพูดต้องชัดเจน ข้อมูลต้องแน่น เวลาชาวบ้านถามต้องตอบได้ ถ้าไปแบบข้อมูลไม่ชัดเจน ครึ่งๆ กลางๆ รอบต่อไปชาวบ้านไม่ให้ความร่วมมือแน่นอน

3. มีลูกทีมทั้งหมดกี่คน

ตอบ: ประมาณ 30 คน แบ่งเป็น 4 ทีม จะมีทีมอำนวยการ ทีมภาคสนาม ทีมพัฒนาอาชีพ ทีมปศุสัตว์ และเฉพาะกิจ (เกี่ยวเรื่องบำบัดยาเสพติด กฎหมาย ป่าไม้ ที่ดินต่างๆ) แต่เวลาลงสำรวจเราก็จะรวมทีมกันทั้งหมด

รับฟังการบรรยาย หัวข้อตัวชี้วัดความสำเร็จงานพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง 3S indicators และพูดคุยแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์กับวิทยากร ทีมภาคสนามของดอยตุง

รายงานผลการประเมินความพึงพอใจ
คณะผู้บริหารระดับผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) รุ่นที่ 3
วันที่มาศึกษาดูงาน : วันที่ 29 - 31 มีนาคม พ.ศ. 2564
ศึกษาดูงาน ณ โครงการพัฒนาคอทูต (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1. จำนวนผู้เข้าร่วมศึกษาดูงาน : ผู้มาศึกษาดูงาน 26 คน ผู้ตอบแบบประเมิน 26 คน (100% ของจำนวนผู้มาศึกษาดูงานทั้งหมด)

หมายเหตุ : เนื่องจากเป็นช่วงทดสอบระบบ ME System และทดลองแบบประเมินใหม่ ทำให้ได้ข้อมูลไม่สมบูรณ์

2. ผลการประเมินความพึงพอใจจากคณะดูงานในด้านต่างๆ

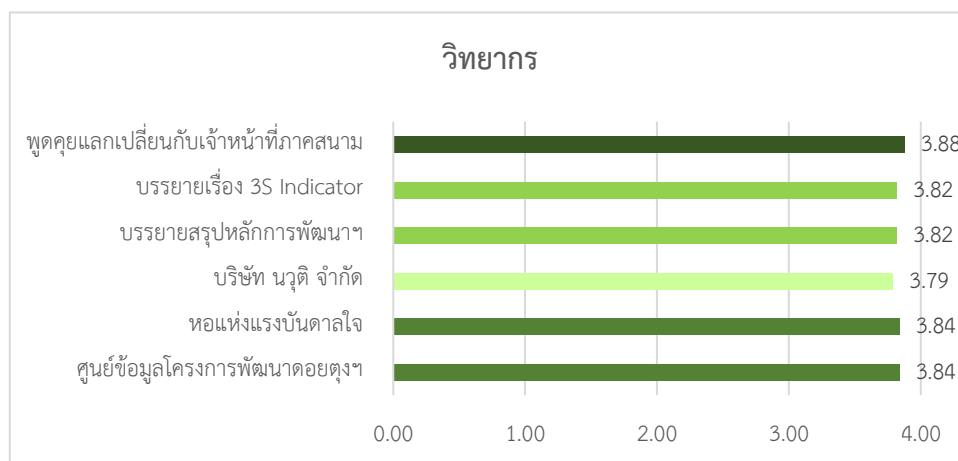
(กำหนดระดับความคิดเห็นดังนี้ 1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = มาก 4 = มากที่สุด)

(1) ผลการประเมินความพึงพอใจภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3.73

(2) ความคาดหวังในการศึกษาดูงาน พบว่า ผู้เข้าร่วม 38.50% (10 คน) เห็นว่า การศึกษาดูงานครั้งนี้ ตรงตามความคาดหวังในระดับ 4 (ดีมาก) ผู้เข้าร่วม 23% (6 คน) เห็นว่า การศึกษาดูงานครั้งนี้ ตรงตามความคาดหวังในระดับ 3 (ดี) และไม่ตอบคำถามข้อนี้ 38.50% (10 คน)

(3) วิทยากร มีผลคะแนนเฉลี่ย 3.83

(4) ประเด็นการเรียนรู้ คณะศึกษาดูงานสะท้อนประเด็นที่ได้เรียนรู้ในแต่ละสถานที่ โดยสีเขียว หมายถึง ประเด็นกับสื่อ/ภาพสำคัญของแต่ละสถานที่ดูงานตรงกันและเป็นไปตามตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (วัดจากการเลือกจับคู่ประเด็นการเรียนรู้เปรียบเทียบกับภาพของคณะ) ดังนี้

สถานที่	ประเด็นการเรียนรู้	ผลการตอบแบบสำรวจ (ร้อยละ)
ศูนย์ข้อมูลโครงการพัฒนาโดยตุงฯ	ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ปัญหาด้วยข้อมูลความต้องการของพื้นที่อย่างแท้จริง	46.15
	ข้อมูลของคนในพื้นที่ คนเก็บข้อมูลเป็นคนในพื้นที่ เพื่อสะท้อนปัญหาของคนในพื้นที่	30.77
	การทำงานที่ยึดบริบทพื้นที่เป็นตัวตั้ง (Area-based) ผ่านข้อมูลของชุมชนและพื้นที่	30.77
หอแห่งแรงบันดาลใจ	เรียนรู้พระราชประวัติเพื่อแรงบันดาลใจของการใช้ชีวิตบนฐานแห่งความดีงามพอเพียง และยั่งยืน	46.15
	เกียรติยศไม่ได้มาด้วยชาติกำเนิด แต่เกิดจากการกระทำ	38.46
	ทำงานจากจุดเล็ก ๆ เชื่อมร้อยไปสู่การพัฒนางานองค์กรรวมและความยั่งยืน	34.62
บริษัท นวัตกรรม จำกัด	เลือกพืชที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและมีมูลค่าสูง	57.69
	บูรณาการความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคธุรกิจ และชุมชน	42.31
	การจัดการพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมเป็นป่าเศรษฐกิจเพื่อให้คนกับป่าอยู่ร่วมกัน	26.92
บรรยายสรุปหลักการพัฒนา	เห็นภาพรวมการทำงานโดยเฉพาะหลักคิด ที่มาและความเชื่อมโยงต่อยอดการพัฒนา	38.46
บรรยายเรื่อง 3S Indicator	กระบวนการพัฒนา 3S indicators	53.85
	การพัฒนาตัวชี้วัดในการดำเนินงานพัฒนา	38.46
พูดคุยแลกเปลี่ยนกับเจ้าหน้าที่ภาคสนาม	เห็นภาพรวมการทำงานโดยเฉพาะหลักคิด ที่มาและความเชื่อมโยงต่อยอดการพัฒนา	34.62
	การเชื่อมโยงหลักการทรงงานในแต่ละกิจกรรมให้เห็นกระบวนการพัฒนาทั้งหมด	34.62

จากผลการประเมิน พบว่า คณะศึกษาดูงานสะท้อนผลการรับรู้ไม่ได้ตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่คาดหวังมากที่สุดที่การพูดคุยแลกเปลี่ยนกับเจ้าหน้าที่ภาคสนาม มีบางสถานที่ที่คณะศึกษาดูงานสะท้อนผลการรับรู้ได้นอกเหนือจากที่ตั้งเป้าหมายไว้ ส่วนในสถานที่อื่นๆ คณะศึกษาดูงานสะท้อนว่าได้รับรู้ครบถ้วนตามเป้าหมายที่วางไว้

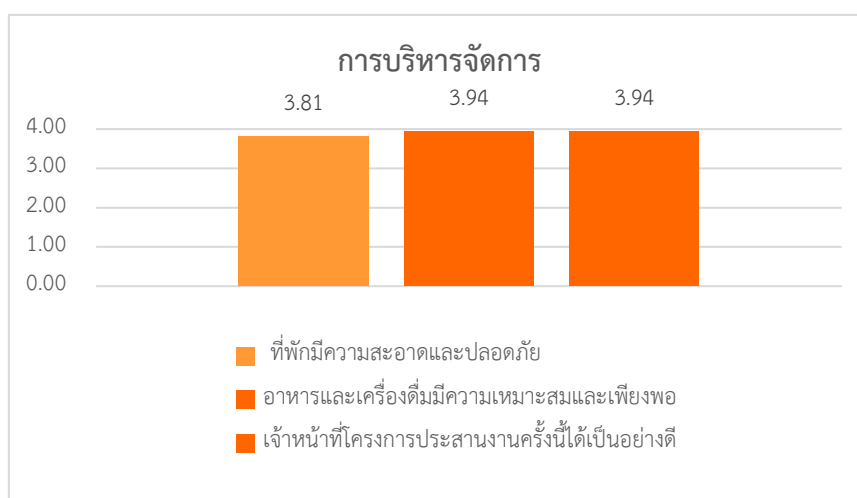
สถานที่/การเรียนรู้แต่ละสถานที่	ปัจจัยนำเข้า		กระบวนการ		ผลผลิต		ผลลัพธ์		ผลกระทบ	
	เป้าหมายการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ผล การรับรู้ของคณะ	เป้าหมายการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ผล การรับรู้ของคณะ	เป้าหมายการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ผล การรับรู้ของคณะ	เป้าหมายการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ผล การรับรู้ของคณะ	เป้าหมายการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ผล การรับรู้ของคณะ
ศูนย์ข้อมูลโครงการพัฒนาอยตุงฯ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
หอแห่งแรงบันดาลใจ	✓	✓	✓	✓					✓	✓
บริษัท นวัตกรรม จำกัด		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
บรรยายสรุปหลักการพัฒนา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
บรรยายเรื่อง 3S Indicator			✓	✓						
พูดคุยแลกเปลี่ยนกับเจ้าหน้าที่ภาคสนาม		✓				✓	✓	○	✓	○

หมายเหตุ : ✓ หมายถึง ผลการรับรู้ของคณะตรงกับเป้าหมายการเรียนรู้ที่คาดหวัง

✓ หมายถึง ผลการรับรู้ของคณะเกินกว่าเป้าหมายการเรียนรู้ที่คาดหวัง

○ หมายถึง ผลการรับรู้ของคณะไม่ตรงกับเป้าหมายการเรียนรู้ที่คาดหวัง

(5) การบริหารจัดการ พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.90 โดยที่พักมีความสะอาด ปลอดภัย มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.81 เรื่องอาหารและเครื่องดื่ม และ เจ้าหน้าที่ประสานงาน มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากันที่ 3.94

ข้อเสนอแนะเรื่องการบริหารจัดการ : แก้ไขห้องน้ำมีกลิ่นไม่สะอาด, อาหารอร่อย

3. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ประเด็นเพิ่มเติม
 - การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
 - การลงมือปฏิบัติเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
 - 3S Model
- ระยะเวลา
 - มีเวลาน้อยไป
 - ตารางกิจกรรมต่างๆ แน่นมากเกินไป อยากให้มีเว้นบ้างนิดหน่อย
- อื่นๆ
 - อยากให้ทีมอื่นได้มาเรียนรู้บ้าง เพราะดีมากครับ
 - อยากให้ทีมอื่นๆ มาเรียนรู้เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ตอบแบบสอบถามได้รับ
 - ดีมาก จะพาครอบครัวมาเรียนรู้ ถ้ามีรอบการบรรยายให้ประชาชนทั่วไปจะดีมาก
 - อยากมาแบบส่วนตัว แต่สามารถพูดคุยกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการทำไร่กาแฟได้ เข้าใจครับว่าเจ้าหน้าที่งานยุ่งมากๆ
 - ควรประชาสัมพันธ์ให้บุคคลได้ทราบอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น ไม่เฉพาะแต่ที่มาที่นี้เท่านั้น
 - เอกสารบางอย่างควรจะเผยแพร่
 - ควรนำไปขยายผลต่อครับ
 - ควรทำภารกิจต่อไปเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างต่อเนื่อง
 - ขอให้มีความกำลังใจ